Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Kunskapsstyrning och -stöd
Sofia Kialt

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-10-06

VKN 2022-0129

Vårdens
kunskapsstyrningsnämnd

Inriktning för fortsatt utveckling av nationella systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård 2023-2027

Ärendebeskrivning

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har den 10 juni 2022 beslutat att rekommendera regionerna att utveckla det nationellt gemensamma systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvårdsområdet. Regionerna föreslås besluta om att följa förslaget till inriktning för fortsatt utveckling av nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård 2023-2027. Detta ärende rör Region Stockholms ställningstagande till inriktningen.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Meddelande från styrelsen – Rekommendation till regioner om inriktning för fortsatt utveckling av det nationella systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvårdsområdet 2023-2027

Förslag till beslut

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar följande:

Inriktning för fortsatt utveckling av nationella systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård 2023-2027 antas för Region Stockholm i enlighet med Sveriges Kommuner och Regioners rekommendation.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Nationellt system för kunskapsstyrning är regionernas gemensamma struktur för att leverera en mer kunskapsbaserad, jämlik, säker, personcentrerad och resurseffektiv hälso- och sjukvård av hög kvalitet.

Vägledande för arbetet är den gemensamma visionen ”Vår framgång räknas i liv och jämlik hälsa. Tillsammans gör vi varandra framgångsrika”.

Etablering och uppbyggnad av kunskapsstyrningsorganisationen kom till genom en regiongemensam rekommendation, beslutad av Sveriges Kommuners och Regioners (SKR) förbundsstyrelse. Därefter fattade respektive region beslut om att etablera kunskapsstyrningssystemet på regional nivå i enlighet med SKR:s rekommendation. Landstingsstyrelsen i SLL fattade beslut om etablering och uppbyggnad av regionalt kunskapsstyrningssystem i oktober 2017 (LS 2017-0758). Programområden har etablerats på nationell nivå sedan 2018 och på regional nivå sedan 2019 när den nya strukturen och strategin för Region Stockholms sakkunnigarbete antogs 2019 av vårdens kunskapsstyrningsnämnd (VKN 2019-0008).

År 2021 och delar av 2022 gjordes en utvärdering och genomlysning av nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård. Slutsatser inklusive identifierade utvecklingsområden från utvärderingen ligger till grund för den nu föreslagna övergripande inriktningen för fortsatt utveckling av det nationella systemet för kunskapsstyrningen inom hälso- och sjukvården 2023-2027.

Inriktning för åren 2023-2027 innebär övergripande:

- att gå från en etablerings- och uppbyggnadsfas till en hållbar drifts- och utvecklingsfas som är mer tydligt inriktat på implementering och tillämpning av bästa tillgängliga kunskap samt uppföljning och resultat.
- att kunskapsstyrningen ska bidra till förändrade arbetssätt för en hållbar utveckling av framtidens hälso- och sjukvård där en personcentrerad och nära vård och omsorg tillämpas.

Inriktningen förtydligar och konkretiserar regionernas roll för det lokala införandet i form av implementering och tillämpning av bästa tillgängliga kunskap – med prioriteringar utifrån lokal analys och uppföljning, medicinska resultat, oönskade variationer samt effektivitet i användningen av befintliga resurser.

Styrelsen för SKR beslutade i juni 2022 att rekommendera regionerna att fatta beslut i enlighet med förslag till inriktning för fortsatt utveckling av nationellt system för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård 2023-2027.

Överväganden
De sjukvårdsregionala programområdena (RPO) för Stockholm-Gotland består av sakkunniga med bred kompetens och funktioner inom respektive område med koppling till läkemedelskommitténs expertgrupper och universitetssjukvårdsenheter.

RPO utgör stommen i den regionala kunskapsstyrningsorganisationen. RPO leder införandet av nya kunskapsstöd, följer upp och analyserar behandlingsresultat, samt verkar för förbättringar i vårdens verksamheter. Syftet är att minska oönskade variationer i vård och behandling för invånarna inom Stockholm-Gotland. Respektive RPO tar årligen fram mål och insatsplaner som innehåller mål, delmål, åtgärder och mått som grund för uppföljning för prioriterade sjukdomsgrupper. Mål och insatsplanerna har beslutats av VKN (VKN 2022-0063, VKN 2021-0116 och VKN 2020-0087). För att få genomslag i det, av RPO, initierade förbättringsarbetet behöver arbetet tydligare kompletteras med en inriktning regionalt mot personcentrerad och nära vård och omsorg. Även ett stärkt patientperspektiv och fortsatt utvecklat samspel med kommunerna kommer leda till förbättrad vård. Detta är direkt överensstämmande med inriktningen för nationellt system för kunskapsstyrning 2023-2027.

Inriktningen tydliggör också vikten av att stödja vården att tillämpa bästa möjliga kunskap i patientmötet. För att åstadkomma detta behöver regionen ytterligare utveckla förmågan att enkelt tillgängliggöra aktuella kunskapsstöd. Regionens kunskapswebbar behöver därför utvecklas vidare avseende distribution av nationella riktlinjer med regionala tillägg, samt för att omfatta fler riktlinjer som kan lyftas från lokal till regional nivå. Samtidigt behöver en tydlig digitaliseringsprocess ske med både framtagandet av enkla beslutsstöd som kan visas på webb såväl som direkt i framtidens vårdinformationsmiljöer. Ett sjukvårdsregionalt stärkt arbete med strukturerad vårdinformation kommer stärka både distribution av kunskapsstöd så väl som stödja uppföljningen av vården.

Inriktningen för 2023-2027 innebär ökat fokus på uppföljning av resultat vilket regionalt är ett utvecklingsområde. För att kunna följa och utveckla vården inom RPO:s prioriterade sjukdomsgrupper behöver regionen ytterligare stärka förmågan att enkelt tillgängliggöra vårdens kvalitet och resultat. Detta behövs för uppföljning av de prioriterade områdena på sjukvårdsregional nivå såväl som för förbättringar i egna verksamheter hos vårdgivare och för uppföljning av vårdgivares avtalsuppfyllelse.

Det lokala införandet i form av implementering och tillämpning av bästa tillgängliga kunskap är en central del i kunskapsstyrningens inriktning för 2023-2027. Som stöd för regionens systematiska arbete med införande av ny kunskap finns en strukturerad införandeprocess i Region Stockholm. Denna syftar till att ge konkreta resultat för berörda patientgrupper. Modellen baseras på etablerad kunskap om att leda och driva storskaligt förbättringsarbete och förtydligar samspelet mellan olika nivåer såsom RPO och vårdgivare. Den tydliggör patienten som medskapare i förbättringsarbetet. Den strukturerade införandeprocessen behöver utvecklas vidare och integreras i regionens avtalsprocess.

Vårdgivarna har ett stort ansvar för det kliniska förbättringsarbete som behöver ske i vården för att nå visionen att rädda liv och jämlik hälsa. I vårdavtal med dess ersättningar har regionen tagit med i beräkningarna verksamheternas tid till förbättrings och utvecklingsarbete. Att systematiskt arbeta med förbättringsarbete för att förbättra resultaten för patienterna är en del av verksamhetens kvalitetsledningssystem. Detta finns beskrivet i Socialstyrelsens allmänna råd och riktlinjer för Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, SOSFS 2011:9.

För att omsätta ny kunskap till klinisk praxis behövs en integrering av arbetet med forskning och kunskapsstyrning. Ny kunskap i form av resultat från forskning och life science behöver införas systematiskt, integreras i kunskapsstöd, och följas upp. Samtidigt kan kunskap som genereras från kunskapsstyrningsarbetet systematiseras genom att studeras inom ramen för forskning, eller peka ut angelägna forskningsområden. I Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsstrategi för Region Stockholm (RS 2019-0750) lyfts samspelet mellan universitetssjukvården och kunskapsstyrningen som tillsammans ska göra forskningsresultat till klinisk vardag. Under kommande år fördjupas och konkretiseras samarbetet mellan RPO och universitetssjukvårdsenheter.

När kunskapsstyrningens strategier och strukturer etablerats i regionens arbete kommer regionen ha ett systematiskt arbetssätt för att identifiera och åtgärda omotiverade hälsoskillnader, införa nya metoder och kunskap samt kunna följa hälso- och sjukvårdens kvalitet inom vårdområden och hos vårdgivare.

Sammanfattningsvis så stämmer den föreslagna inriktningen för fortsatt utveckling av det nationella systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård 2023-2027 väl överens med Region Stockholms struktur och strategi för regionalt kunskapsstyrningsarbete.

Inriktningen bedöms underlätta regionala utvecklingsambitioner för ökad tillämpning av ny kunskap genom en strukturerad införandeprocess, uppföljning av resultat och enkelt tillgängliggörande av kunskapsstöd.

Ekonomiska konsekvenser
Ett beslut om att anta inriktning för fortsatt utveckling av nationella systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård 2023-2027 för Region Stockholm innebär oförändrad kostnad och ekonomisk planering från tidigare fattade beslut, VKN 2019-0008, VKN 2019-0058, och RS 2019-0532 och RS 2019-0828. Eventuella kostnadsökningar som tillkommer genom beslut i det nationella systemet hanteras i regionsamverkan och går in i regionens ordinarie budgetprocess. Sedan införandet har även medel tillskjutits regionen genom statliga överenskommelsemedel (VKN 2022-0050, VKN 2021-0026, VKN 2020-0078, VKN 2020-0063) vilket har gett en möjlighet till en snabbare omställning och puckelinvesteringar. Eventuell avsaknad av statliga medel framöver behöver avspeglas i justerad ambitionsnivå och omställningshastighet för delar av regionens arbete inom kunskapsstyrning.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Patientsäkerhet är målområdena för kunskapsstyrningen som utgår från Socialstyrelsens god vård-områden. Nationellt och regionalt finns samverkansgrupper med fokus på patientsäkerhet i kunskapsstyrningsarbetet. Ett ökat fokus på kunskapsstyrning och förbättringsarbete har positiva effekter för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Ett syfte med att införa och etablera hela kunskapsstyrningssystemet är att uppnå en mer jämlik och kunskapsbaserad vård. Regionen kan på ett systematiskt sätt kan identifiera och åtgärda omotiverade skillnader i vård och hälsa genom kunskapsstyrning. Detta har positiva konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget till beslut har inte några tydliga förutsägbara effekter på miljön. Digitala kunskapsstöd minskar behovet av rapporter och papper som skrivs ut. I nationellt system för kunskapsstyrning ingår samarbete över regiongränser och mellan aktörer inom Stockholm-Gotland. Det sker i princip uteslutande digitalt.

Administrativa konsekvenser
En viktig förutsättning för verkningsfull kunskapsstyrning och dess uppföljning är tillgång till dokumentation av vårdens insatser och utfall för patienter eller andra målgrupper. Målet är att minska den mängd data som behöver registreras av vårdgivare mer än en gång. Nationella lättillgängliga kunskapsunderlag och regionala anpassningar minskar behovet av att söka information på många olika ställen.

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Styrelsen för Sveriges kommuner och regioner

Godkänd av Magnus Thyberg, 2022-10-06